

KURJER WIECZORNY

Nr. 213.

ŁÓDŹ

Rok II.

Cena numeru pojedyncz. 50 mk.

Sroda 20 września 1922 r.

Adres Redakcji i Administracji
Piotrkowska 106. :: Telefony 199

PRENUMERATA: w Łodzi z odrośnięciem
oraz na prowincji z prze-
syłką pocztową wynosi
1100 mk. miesięcznie
OGŁOSZENIA: za wiersz nonparelowy
mk. 150.—, 1 strona 1 w tekście
(po tekście) mk. 60.—, zwykłe
Zamieszczone o 30 i zagran. o 100 proc. drożej

Dokąd pójść??

Kino „Luna“
Dziś!

„BURZA“
Dziś!

Dramat w 7 akt. W rol. gł.

Mozżuchin i Lisienko

Eleganckie Panie 625—6

ubiorają się tylko u

M. Glasmana

Pierwszorządny Zakład Krawiecki damski.

Zamówienia wykonują się podług

ostatnich modeli francuskich.

Zawadzka 30, front, I piętro.

Specjalności: Roboty futrzane.

Warszawa bez pism.

Strejk zecerów gazetowych

trwa.

(Telefonem).

W dniu dzisiejszym wyszedł w

Warszawie tylko „Kurjer Warszaw-

ski” i „Robotnik”. Inne pisma wy-

dały „Gazetę wspólną”. Układy po-

między wydawcami i zecerami ga-

zetywnymi trwają.

Dzienniki popołudniowe dzisiaj

nie wyjdą.

Budowa portu w Gdyni.

Pisma doniosły już pokrótce o

złożeniu przez rząd do łaski mar-

szałkowskiej projektu ustawy o bu-

dowie portu w Gdyni.

W motywach tego projektu

stwierdza się, że budowa tego por-

tu faktycznie została rozpoczęta w

1921 r. i obecnie prowadzona jest

nadal w zakresie prelininowanych

kredytów.

Nie jest to jeszcze port morski

we właściwym znaczeniu tego sło-

wa, ale raczej przystań lub schro-

nisko dla nieznacznej ilości łodzi

i kutrów rybackich. Równocześnie

jednak jest to także poważne za-

początkowanie przyszłego dużego

portu morskiego.

Motywy stwierdzają dalej, że

stan rzeczy w Gdyni już się zu-

pełnie wyjaśnił i obecnie jest już

kompletnie widocznym, że Gdynia

nawet przy najdalej idących na na-

szą korzyść rezultatach swego prze-

istoczenia w port polski, nie wy-

starczy dla naszego państwa.

Wobec tego dalsze prowadzenie

robót w Gdyni musi jaknajprędzej

uzyskać podstawy prawne. W tym

celu rząd prosi sejm o upoważnie-

nie go w drodze ustawy do po-

czynienia wszelkich niezbędnych

zarządzeń dla wykonania budowy

portu morskiego przy Gdyni na

Pomorzu, jako portu użyteczności

publicznej.

Budowa portu ma być wyko-

nywana stopniowo według takiego

planu, aby przez częściowe jej u-

rzeczywistnienie stworzyć port

mniejszych rozmiarów i aby dalszy

rozwój portu był możliwy i pla-

nowy.

Kredyty, niezbędne dla budowy

portu, będą corocznie wstawiane

do budżetu.

Przedłużenie dnia roboczego na

niemieckim Śląsku.

ZABRZE, 19 września (Pat.) —

Wolf. — Odbyła się tu konferen-

cja górników niemieckiego Gór-

nego Śląska, na której uchwalono

wszystkimi głosami przeciwko

dwóm zaprowadzić na niemieckim

G. Śląsku przedłużenie czasu pra-

cy ponad 8 godzin, podobnie jak

w Westfalji.

Zgromadzenie ligi narodów.

O uzdrowienie Austrii.

GENEWA, 20 września. (Pat.) Na wczorajszym posiedzeniu komitetu, utworzonego pod przewodnictwem Balfoura, dla przestudjowania kwestji austriackiej, przedłożono sprawozdanie podkomitetu finansowego. Plan uchwalony przez komitet zawiera następujące główne punkty:

1) Gwarancje niezawisłości i nienaruszalności Austrii, jakoteż wzajemne zobowiązania Austrii niezawierania żadnych umów, stojących w sprzeczności z finansowymi zobowiązaniami względem wierzycieli i mocarstw gwarantujących. 2) Na wydanie jednolitej pożyczki w wysokości 520 milionów koron w złocie nie może żadne mocarstwo udzielić gwarancji, określonej procentowo. 3) Wypracowanie programu wewnętrznego finansowych reform w Austrii, z daleko idącymi pełnomocnictwami dla rządu. Program tych reform musiałby być zatwierdzony przez parlament.

Dyskusja w sprawie rozbrojeń.

GENEWA, 20 września. (Pat.) W trzeciej komisji ligi narodów zajmującej się rozbrojeniami nastąpiła dyskusja, której wszystkie koła ligi przypisują wielkie znaczenie.

Robert Cecil omawiał obszernie zależność zgody na rozbrojenia, jakoteż pokój Europy, od rozwiązania kwestji gospodarczych, które są warunkiem uporządkowania stosunków i bez których wszelkie inne próby ustalenia pokoju będą bezcelowe.

Francuski senator Jouvenel zgodził się z wywodami Cecila i zapowiedział w komisji gospodarczej wniesienie propozycji delegacji francuskiej w tej sprawie.

Cecil scharakteryzował w swym przemówieniu polityczne i gospodarcze położenie Europy, podkreślając, że jest ono w tej chwili krytyczne i żaden ogólny plan, zmierzający do przeprowadzenia rozbrojeń, niema widoków uznania przez wszystkie rządy. Rządy wielkich państw obawiają się, że zanosi się na wielką katastrofę, której skutki byłyby nieobliczalne, gdyby Niemcy i Austria upadły. Miałoby to bardzo poważne następstwa nie tylko dla Europy, ale nawet dla całego świata. Długi wszystkich państw muszą być rozwiązane, zanim będzie można myśleć o naprawie życia Europy. Wszystkie państwa zgodziły się na to, że niewiele pozostaje czasu do uratowania Europy przed katastrofą finansową. Cecil zaproponował, ażeby komisja rozbrojeń przedstawiła konieczność natychmiastowego działania w tym kierunku.

Powikłania bałkańskie.

Na froncie w Azji Mniejszej.

KONSTANTYNOPOL, 20-go września (Pat.). Wczoraj pierwsze oddziały kawalerji tureckiej pojawiły się w okolicy Bihgha.

Kemal-basza chce zająć Trację.

N. JORK, 20-go września (Pat.). „Asocieter Presse” donosi z Konstantynopola, że Kemal basza zwrócił się do sprzymierzonych z żądaniem udzielenia mu upoważnienia do zajęcia Tracji, celem uwolnienia ludności muzułmańskiej od przesławiania chrześcijan.

Nagrody dla zwycięzców.

KONSTANTYNOPOL, 19 września. (Russpr.). — Angorskie Zgromadzenie narodowe ofiarowało Mustafie Kemal baszy tytuł marszałka i przydomek „Ghazi”, co znaczy niezwyciężony. Minister wojny Kjazim basza otrzymał od Mustafy Kemal baszy szpadę generała Tilkopisa, wziętego do niewoli generałissimusa greckiego.

Obawa przed zamachem stanu w Atenach.

LONDYN, 20 września. (AW). Koła monarchistyczne w Atenach obawiają się zamachu stanu ze strony oficerów—stronników Venizelosa.

Koalicja żąda neutralności Konstantynopola i cieśnin.

PARYŻ, 20 września. — (Pat.). Według doniesień Havasa z Konstantynopola, sprzymierzeni za po-

średnictwem swych głównych komisarzy przedłożyli rządowi angorskiemu notę, w której oświadczają, że Anglja, Francja i Włochy uważają za konieczne utrzymanie neutralności strefy, zajętej obecnie przez sprzymierzonych w okolicy Konstantynopola, oraz neutralności cieśnin morskich.

Decyzja gabinetu angielskiego.

LONDYN, 20 września. (Pat.). Na wczorajszym posiedzeniu angielskiej rady ministrów rozważano ponownie kwestję zarządzeń, jakie należy poczynić wobec groźnego położenia na Wschodzie. Postanowiono w każdym razie nie dopuścić Turków do Europy, póki nie będą ustalone warunki pokoju.

Włosi opuszczają Konstantynopol.

RZYM, 20 września. (AW). — Rząd włoski postanowił wycofać swoje wojska z Konstantynopola.

Jugosławia sympatyzuje z Turcją.

PARYŻ, 20 września. (Pat.). — Jak donosi „Echo de Paris”, jugosłowiański minister spraw zagranicznych Ninczic oznajmił rządowi paryskiemu, że jego rząd nie sprzeciwia się przyłączeniu do Turcji Tracji wraz z Adrijanopolem.

„Temps” o rozwiązaniu kwestji wschodniej.

PARYŻ, 20 września (Pat.). Havas. „Temps” czyniąc aluzję do

ostatniej noty francuskiej przesłanej rządowi angielskiemu w sprawie wycofania wojsk z Kanaku, stwierdza, że wszystkie fakty dotychczasowe precyzują stanowisko Francji tak wyraźnie, tak jasno, że można się spodziewać, iż tendencje wyraźnie pokojowe, które są podstawą polityki francuskiej, wezmą górę nad wszelkimi innymi sposobami rozwiązania problemu wschodniego. Francja nie może w żadnej formie przyłączyć się do polityki siły, zaleconej przez półurzędową notę angielską. Decyzja rządu francuskiego w sprawie wycofania wojsk francuskich, znajdujących się w Kanaku stwierdza w zupełności, że Francja uznaje zasadę utrzymania neutralności cieśnin. Nota francuska przystąpiła do „Foreign Office”, zaznacza wyraźnie, że w żadnym wypadku wojska francuskie nie będą mogły walczyć po stronie greckiej. Francja przyłączyła się do kroków podjętych przez wysokich komisarzy państw sprzymierzonych u rządu Angory, aby dać do zrozumienia, że leży w interesie Angory, ażeby nie występowała z żadną akcją przeciwko Konstantynopolowi i cieśninom.

„Daily Mail” przeciwko interwencji zbrojnej.

LONDYN, 20 września. (Pat.). „Daily Mail” żąda zwołania parlamentu angielskiego. W artykule wstępnym pismo ostro atakuje rząd, a zwłaszcza Lloyd George’a i zapytuje, jak może rząd mieć odwagę narażać Anglję znów na zgubę i kosztowną wojnę bez zapytania się parlamentu o zdanie w tej sprawie. Dominja nie powinny, zdaniem dziennika, dostarczyć ani jednego żołnierza, ani jednej armaty na ten cel.

Walka ze spekulacją walutową.

Rozporządzenie ministra skarbu.

WARSZAWA, 20 września. (Telefonem). Minister skarbu wydał dziś rozporządzenie, aby banki w ciągu 24 godzin przedstawiały salda poczynionych przez nie zakupów walut obcych na giełdach, a maklerzy giełdowi mają przedstawiać codziennie spis banków, które zakupiły obce waluty.

Na podstawie tego spisu ministerstwo skarbu będzie badać przeznaczenie zakupionych walut obcych.

Dolary	7580
Marki niem.	5.42
Funty	33950

Działalność III międzynarodówki.

Demagogiczna odezwa.

MOSKWA, 20 września. (AW). Komitet wykonawczy III międzynarodówki wydał odezwę, w której wzywa proletarijat całego świata do obrony proletariatu estońskiego, łotewskiego i polskiego przed terrorem białym, stosowanym przez rządy burżuazyjne.

Proces morderców Rathenau.

LIPSK, 20 września. (Pat.). — Termin procesu przeciwko mordercom Rathenau został wyznaczony na dzień 3 października r. b.

Czechy przeciwko sowietom.

PRAGA, 20 września (tel. wł. „Kurjera Wiecz.”) — Rząd czesko-słowacki nie pozwolił na wyjazd do Czechosłowacji Karola Radka.

Produkcja radu w Belgii.

BRUKSELA, 19 września. (AW). Rząd belgijski przystępuje do budowy wielkich fabryk radu w Campine w okolicy Antwerpii. Posiłkując się mineralnymi bogactwami Kongo, Belgja stanie się pierwszym producentem radu w świecie.

Zareczyny Wilhelma.

BERLIN, 19 września (Pat.). — „Telegraphen Company” donosi o zareczynach b. cesarza Wilhelma. Pełnomocnik b. cesarza Wilhelma, Berg, potwierdził, że cesarz zdecydował się wejść w związki małżeńskie w listopadzie z księżną Schoenaich Karolay. W sprawie tej „Lokal Anzeiger” pisze, że zareczyny miały się odbyć w październiku przez niedyskrecję jednak sprawa wyszła na jaw wcześniej.

Ukarała ciekawość.

BERLIN, 20 września (Russpress). — W parku zamku Doorn w Holandji, gdzie obecnie znajduje się b. cesarz niemiecki Wilhelm II, aresztowano 2 operatorów kinematograficznych, którzy potrafili przedrzeć się do wnętrza parku Doorneńskiego, aby poczynić zdjęcia z życia prywatnego byłego cesarza.

Walka z faszyzmem.

RZYM, 20 września (Pat.). „Epoca” donosi z Tarentu, że wobec dalszych zatargów faszystów z socjalistami miasto zostało obsadzone przez wojsko. 14 faszystów, którzy wchodzili w skład dyktatoratu sekcji tarentyjskiej, zostało aresztowanych.

Wojna domowa w Irlandji.

DUBLIN, 20 września (Pat.). — Wojna cywilna w Irlandji trwa w dalszym ciągu, przyczem powstańcy uzyskali pewne korzyści. Tere-tem obecnych walk jest zachodnia część górzystej Irlandji. Powstańcy odpowiadają na ataki wojsk regularnych. Z obu stron są znaczne straty.

Początkowa giełda w Zurychu.

ZURYCH, 19 września. (Pat.). Początkowe kursy dewiz: Warszawa 0.07 i pół, Berlin 0.37, Holandia 207.30, Nowy Jork 536.50, Londyn 23.70, Paryż 40.57, Medjolan 22.35, Praga 17.40, Budapeszt 0.21, Zagrzeb 1.75, Sofia 5.30, Wiedeń 0.00 i trzy czwarte, austr. kor. stempl. 0.00 i siedem ósmych.

Galicja Wschodnia w lidze narodów.

Przedstawiciel Kanady, w której, jak wiadomo, żyje znaczna emigracja ukraińska, postawił wniosek w lidze narodów aby ta zwróciła się do rady ambasadorów o ułożenie statutu autonomicznego dla Galicji Wschodniej. Wniosek poszedł do t. zw. komisji pięciu (Anglija, Włochy, Belgja, Urugway i Finlandja), która rozważała i pogrzebala żądania litewskie w sprawie wileńskiej.

To wszakże nie przesądza o losie obecnego wniosku. A jest on dla nas niebezpieczny, gdyż nie mówi o niepodległości lub o oderwaniu Galicji Wschodniej, lecz o jej autonomii pod egidą ligi czy koalicji. Zjawia się zaś w krytycznym momencie wyborów, w których kraj ten ma brać udział.

Jak wiadomo, rząd nasz wniosł do sejmiku projekt rozszerzonego samorządu dla trzech województw wschodnio-galicyskich. Projekt ma duże wady: 1) jest spóźniony, dzięki ślepego uporowi endecji, która o żadnych ustępstwach dla ukraińców nie chciała słyszeć i wszelkie w tym kierunku poczynania stale paraliżowała; 2) jest w zasadzie wadliwy, gdyż zamiast autonomii, obejmującej kraj, tworzy trzy quasi autonomiczne samorządy. Autonomia kraju powinna być oparta na założeniu jego odrębności, jego mieszanej ludności, i te właśnie strony uwzględnić. Polowicze samorządy, wniesione w najmniej odpowiedniej chwili roznamietnienia wyborczego, dadzą bardzo niepożądane widowisko dla zagranicy w sejmie, a najprawdopodobniej wcale lub bardzo niewiele wpłyną na postawę ukraińców.

Nasz urząd do spraw zagranicznych rozumiał oddawna potrzeby uregulowanie kwestii wschodnio-galicyskiej w kierunku pojednania z ludnością ukraińską, lecz cofał się przed terroryzmem endeckim. Poprzedni minister, Skirmunt nie raz dawał w tym sensie wyjaśnienia i ostrzeżenia w komisji sejmowej, lecz coraz wyraźniej ulegał naciskowi endeckiemu i wreszcie, w swym ostatnim exposé sejmowym, oświadczył, że „Wschodnia - Małopolska”, po uznaniu przez mocarstwa koalicyjne jej przynależności do Polski, otrzyma samorząd, uwzględniający jej potrzeby narodowe. Zapytywaliśmy wówczas, dlaczego mamy z tem czekać na uznanie mocarstw? Czy chcemy, aby one dały statuty autonomiczne krajowi, i przyznajemy im pod tym względem pierwszeństwo.

Widzimy, że rząd nasz nie wytrwał na niedorzecznej załatwieniu p. Skirmunta, że nie czekając na międzynarodową legalizację, sam chce coś zrobić w tej sprawie. Niestety, robi to zbyt późno i polowicznie. A tymczasem od strony ligi grozi nam niebezpieczeństwo, które nie minie nawet w tym razie, jeżeli komisja pięciu pogrzebie wniosek przedstawiciela Kanady.

Vigil.

Nad Zbruczem.

Echa procesu obywateli i księży polskich w Kamieńcu. Masowe egzekucje.

LWOW, 19 września. (AW). — Z nad Zbrucza donoszą: W związku z wyrokiem, wydanym przez trybunał sowiecki w Kamieńcu na kilku księży i obywateli polskich, nadeszło od rządu charkowskiego telegraficzne polecenie, znoszące wyrok śmierci na księdza Szymańskiego, siostry Robocińska i Paluszki.

Resztę skazanych, a mianowicie: księdza Szyszko-Dworzackiego i Niedzielskiego, oraz obywateli: Bipsa i Paluszka, polecono zatrzymać do specjalnego rozporządzenia.

Na prośby ludności katolickiej w Kamieńcu udał się 6 b. m. do Charkowa adwokat p. Rachman, obrońca skazanych księży i obywateli. Obywatel ten ma inter-

wenować u władz na rzecz skazanych.

Majątek jednego z oskarżonych w ostatnim procesie w Kamieńcu, p. Kuka, któremu udało się umknąć do Polski, został w całości skonfiskowany. W najbliższych dniach ma się w Kamieńcu rozpocząć nowy proces przeciw księżom, między innymi ks. Swiderskiemu, oraz innym obywatelom, polakom.

W związku ze sprawą aresztowania prof. Bezboruckiego, ukraińca, władze sowieckie w Kamieńcu prowadziły dalsze aresztowania wśród niepodległościowców ukraińskich. Z pośród aresztowanych kilkanaście osób rozstrzelano karabinem maszynowym, poczem pogrzebano je we wspólnej mogile obok cmentarza wojskowego. AW.

Poważny moment.

PARYŻ, 19 września. (AW). — Wypadki na Bliskim wschodzie przybierają charakter coraz bardziej poważny. „Daily Express” pisze nawet, że od roku 1914 sytuacja w Europie nigdy nie była tak ciężka, jak obecnie. W Paryżu uważają zdanie to za przesadzone, uwarunkowane zresztą przez sugestję, dzięki której niebezpieczeństwo, grożące wpływem angielskim na wschodzie, przenoszone jest na całą Europę.

W politycznych kołach francuskich zwraca się uwagę raczej na inne niebezpieczeństwo, a mianowicie na możliwość przeniesienia punktu ciężkości zagadnień europejskich na wschód, ze szkoda dla sprawy odszkodowań, na czem

Niemcom bardzo zależy. Odwrócenie uwagi od kwestji reparacyjnej i przez to samo ponowna zwłoka jest niebezpieczeństwem może mniej bezpośrednim, lecz niemniej groźnym.

Z drugiej strony Francja nalega na konieczność zachowania ścisłej jednomyślności aliantów w sprawie wschodu, czemu daje wyraz w swej nocie do Anglii. Stanowisko jej w sprawie cieśnin zasadniczo jest identyczne ze stanowiskiem Wielkiej Brytanji.

Podkreślają tutaj ogólnie, że w obliczu możliwości wojennych występuje z całą wyrazistością konieczność zachowania jedności wśród sprzymierzonych.

Nieuzasadniony optymizm.

Herriot o swej podróży do Rosji.

BERLIN, 20 września. (Russpr.). W rozmowie ze współpracownikiem dziennika „Nakanunie”, bawiący tu w przejeździe do Rosji leader francuskiej radykalno-socjalistycznej partji Herriot, oświadczył:

Od Rosji żądam się zapłacenia długów, jednak gospodarczy i finansowy stan Rosji jest obecnie tak ciężki, że zadanie to z mojego punktu widzenia jest nonsensem. Upřednio niezbędnym jest okazać Rosji i jej odbudowie konieczną pomoc.

Wyniki, które pociągnie za sobą gospodarcze uzdrowienie Rosji w zupełności wynagrodzą wierzyteli. Z tego punktu widzenia należy traktować z uznaniem nowy kurs ekonomiczny polityki sowieckiej. My we Francji nie mamy jasnego pojęcia o stanie Rosji rewolucyjnej. Ewolucja władzy sowieckiej w sensie przystosowania się do realnych potrzeb życiowych powinna znaleźć oddźwięk na zachodzie.

Przyjęcie, jakiego doznałem ze strony przedstawicieli rządu sowieckiego w Berlinie, a przede wszystkim moja długa rozmowa z Czicherinem, daje mi nadzieję, że będę miał nie tylko możność przestudować w Rosji interesujące mnie kwestje, lecz że wyniki mej podróży będą zupełnie pomyślne w tem znaczeniu, że stosunki rosyjsko-francuskie w najbliższej przyszłości wejdą w nowy okres, a mianowicie okres owocnej współpracy ekonomicznej.

Celem mojej podróży jest przygotowanie politycznego, moralnego i gospodarczego zbliżenia między Francją a Rosją.

Francja ma pewność że tylko przez wciągnięcie Rosji do grona narodów europejskich można zapewnić pokój w Europie. Być może że obecny rząd Poincarégo nie podziela tego punktu widzenia, jednak większość narodu francuskiego stoi na tym punkcie widzenia.

Bolszewicy w Azji.

Zabiegi o przyjaźń Chin i Japonji.

MOSKWA, 19 września. (A. W.). Pełnomocny przedstawiciel Rosji w Chinach, Joffe, zwrócił się do rządu chińskiego z propozycją wszczęcia rokowań, w celu ustalenia dobrych sąsiedzkich stosunków pomiędzy obu państwami. Za podstawę do rokowań uważa rząd sowiecki notę rosyjską z dnia 27 września 1920 roku i odezwę rady komisarzy ludowych do narodu chińskiego z 26 lipca 1919 r. W odpowiedzi oświadczył rząd chiński chęć wszczęcia rokowań, pro-

ponując Pekin, jako miejsce konferencji.

WIEDEN, 20 września. (tel. wł. „Kurjera Wiecz.”) — Prace konferencji rosyjsko-japońskiej w Czan-czumie zostały wznowione. Ostagnięto narazie kompromis, mianowicie, przedstawiciele rosyjscy zgodzili się prowadzić układy narazie tylko w sprawie umowy handlowej między Japonją a republiką Dalekiego Wschodu, a dopiero później układy mają być rozszerzone.

Republika grecka?

KONSTANTYNOPOL, 20 września. (Russpress). — Na Mitlenie i innych wyspach według otrzymanych tu wiadomości ludność pod wpływem uchodźców i przy udziale rozbitków armji greckiej proklamowała republikę. Do Venizelosa wysłano depeszę z prośbą o przybycie.

Internowanie oddziału atam. Orlika.

KALISZ, 19 września. (Telefon). Do obozu internowanych rosyjan i ukraińców w Strzałkowie przybył w tych dniach oddział powstańcy atamana ukraińskiego Orlika, który niedawno przekroczył granicę polsko-sowiecką, został rozbrojony i internowany.

Z krainy nieograniczonych możliwości.

Wystawa sowiecka w Królewcu. — Drobne mistyfikacje. Skóra wilka i niedźwiedzia. — „Kustarny promysł” z czasów carskich. — Pesymistyczne wnioski i optymizm kupców rosyjskich.

Królewiec, w sierpniu.

Z okazji targów w Królewcu zebrali się tu przedstawiciele rządów i przemysłu krajów ościennych jak również liczni komisarze handlowi Rosji sowieckiej.

Targi te miały stać się jeszcze jednym mostem między zachodem a sowieciami.

Oczywiście ogromną ciekawość wzbudzała wystawa rosyjska, dla której miasto odstąpiło specjalny gmach.

Komisarze i kupcy starali się wszelkimi sposobami wzbudzić zaufanie do odradzającego się życia przemysłowego w Rosji i wyrażali niezwykle optymistyczne poglądy na sprawy swej ojczyzny.

Wystawa rosyjska była piękna, nawet jak twierdzą niektórzy — za piękna.

Jeden oddział zawierał precyzyjne wytwory mechaniczne, które podobno zostały wykonane w Petersburgu.

Wystawione były także aparaty kinematograficzne, gdy zaś ktoś ze zwiędzających przyjrzał się takiemu aparatowi uważniej, okazało się, że motor pochodzi z zakładów przemysłowych Siemens-Schuckert w Niemczech.

Rosjanie tłumaczyli to niedostatecznym przygotowaniem wystawy i wskazywali na inne czysto rosyjskie prace i wytwory.

Lepiej przedstawiała się wystawa wyrobów drzewnych i wystawa futer i robót kuśnierskich. Olbrzymia skóra wilka i burego niedźwiedzia zwracały ogólną uwagę.

Część wystawy poświęcona była nauce i jej przetworom.

Był także oddział wyrobów tytoniowych w krzyczących opakowaniach, oddział produktów rolnych, lnu i oddział, zawierający próbki bogactw mineralnych Rosji.

W dziale sztuki stosowanej i t. zw. „kustarnawo promysła” można było podziwiać pięknie wykonane roboty w drzewie, porcelanie i innych materiałach.

Czy jednak te arcydzieła wykonane zostały teraz, czy też jeszcze za czasów carskich — ktoś odgadnie.

Wiecej ścisłych danych co do nowopowstającego życia przemysłowego Rosji daje statystyka działalności nowo utworzonego banku państwa w Rosji.

Bank ten nawiązał w krótkim czasie stosunki z zachodem i posiada cały szereg oddziałów we wszystkich znaczniejszych miastach Rosji.

Z Rosji.

V wszechrosyjski zjazd związków zawodowych.

W Moskwie rozpoczął się V-ty wszechrosyjski zjazd związków zawodowych. Po dłuższym milczeniu, spowodowanym chorobą, Lenin wystosował do prezydium zjazdu list powitalny, w którym m. in. wspomina o ciężkim położeniu ekonomicznym i o odosobnieniu politycznym Rosji. (A. W.)

Walka z duchowieństwem.

Trybunał rewolucyjny w Charkowie skazał arcybiskupa charkowskiego Nataniela, starca 75-letniego, na 5 lat więzienia, za krycie przed rewizycją kilku ikon. Karę więzienia zamienioną na banicję bez prawa powrotu na Ukrainę. (A. W.)

Wyniki podatku żywnościowego.

„Prawda” sumuje wyniki, które dał w Rosji sowieckiej podatek żywnościowy w r. b. do dnia 1 września. Ogółem zebrano 12,876,575 pudów zboża, przyczem gubernie Woroneńska, Ekaterynburska, Kurska, Orłowska, Penzeńska, Riazkańska, Tambowska i Tulska dały 5,000,915 pudów, Briańska, Włodzimierska, Homelska, Iwanowo-Wozniesieńska, Kałużska, Kostromska, Moskiewska, Riabińska, Tverska i Jarosławska — 767,492 pudy. W Niżegrodzkiej gubernji rekwirowano 110 pudów podatku żywnościowego; głodujące

Rosyjska wystawa w Królewcu wykazała raz jeszcze, że Rosja posiada olbrzymie bogactwa i olbrzymią ilość sił roboczych, ale czy rząd sowiecowski posiada zdolność zużytkowania tych skarbów, jest to conajmniej problematyczne.

Nie można co prawda nazwać tej wystawy dekoracją do filmu rosyjskiego, ale nie można jej także uważać za ilustrację obecnego życia przemysłowego w Rosji.

Rosyjscy komisarze i kupcy byli także przedmiotem licznych wiadomości i zdania ich skrupulatnie były notowane.

Są oni ożywieni najlepszymi nadziejami i wyrażali się niezwykle optymistycznie o wszystkich dziedzinach życia i przemysłu w Rosji. Szczególnie podnosili zasługi Lenina, który, odłożywszy na bok teorie, zabrał się do odnowienia życia gospodarczego Rosji sowieckiej.

Co się tyczy oporności chłopów rosyjskiego, to objaśniali oni ten objaw niezręczną polityką kilku komisarzy sowieckich, głód i nieurodzaj „sprawiedliwiali” wysokimi wydatkami na armię i t. d.

Rosyjski chłop, opowiadając komisarzowi sowieckiemu, widzi w Leninie nowego cara i czci go narówni z poprzednim.

Jeżeli w Rosji panuje głód, to przecież i za caratu bywały głodne gubernje i nic na to poradzić nie można. Natomiast należy się spodziewać rychłej poprawy stosunków, tembardziej, że urodzaj tegoroczny jest wcale niezły.

Gdy tylko poprawi się stan dróg i Rosja będzie posiadała dostateczny tabor kolejowy, będzie można nakarmić głodujące gubernje.

Zachodni dziennikarze w tem miejscu mogliby zauważyć, że do tego czasu w głodujących okragach nie będzie już kogo ratować, ale rząd sowiecki tem się zbytnio nie wzrusza. Rząd ma nadzieję, że za kilka lat będzie w stanie wywozić produkty rolne w tej samej ilości, jak za caratu, i już dziś eksportuje duże ilości lnu i drobiu.

Na wywóz bydła sowieci mają jeszcze zamiar poczekać trochę, jako że nawet najoptymistyczniejsi komisarze przyznają, że w Rosji zupełny jest brak koni i bydła.

Z powyższego łatwo wywnioskować, że targi królewieckie i wywiady dały ten sam niepewny wynik, co i wszystkie inne pertraktacje z przedstawicielami sowiecowskimi.

D. Bernstein.

Ameryka nie wyśle misji gospodarczej.

Wobec tego, że rząd sowiecowski ob- staje przy żądaniu wzajemności w sprawie wysłania komisji, rząd amerykański zrekl się ostatecznie wysłać misji gospodarczej do Rosji. (Pat).

Karjera Kamieniewa.

Na mocy uchwały wszechrosyjskiego centralnego komitetu wykonawczego, prezes sowdepu moskiewskiego, L. Kamieniew, mianowany został zastępcą prezesa rady komisarzy ludowych i rady pracy i obrony państwa. (A. W.)

Wartość koncesji angielskich.

Podpisana w Berlinie w ubiegłym sobotę umowa, zawarta między Krasinem i Urquartem wywołuje w kołach zainteresowanych wielką konsternację. — „Rul” komunikuje, że wielkie niemieckie firmy przemysłowe, z Krupem na czele, wzięły udział w tej umowie. — Twierdzą tu, że koncesje udzielone grupie Urquarta mają niezwykle wielką wartość i rozciągają się na duże terytorjum, zawierające i fabryki, kopalnie i linje.